

שעות פנים

כיתה

יזמות חינוכית המתפתחות במוסדותינו לעיון לאימוץ אפשרי

סבת תשע"ח | גיליון 11

לימוד גמרא בבנייה

הרב איתמר ליברמן, ראש ישיבת בני עקיבא נר תמיד, מסביר שהמיזם משקף תפיסת עולם אמונית וחינוכית: לימוד תורה איננו נחלת השכל בלבד, וצריך לשתף בו את כל צדדי האדם - הנפש, הרגש וגם המעשה. "יש שיעורי אמונה וחסידות, אבל זה עדיין לא מחובר לחיי המעשה. האדם בנוי מכמה רבדים, בהם גם הגוף. מטרת המיזם היא ליצור לימוד שמחבר את הראש עם הגוף, עם העבודה, עם הכפיים. זה יוצר גם חיבור אמיתי של התלמידים לסוגיות. התפיסה של תלמידים בגילאי התיכון היא יותר חזותית, כשאתה לומד רק דרך הראש זה לא תמיד נתפס. ברגע שבונים פיזית את מה שלומדים עליו, הגמרא הופכת משכלית ומופשטת למשהו חי ואמיתי."

לראות בני נוער עוסקים בבנייה - זה מראה מפתיע, אבל מפתיע עוד יותר לגלות שהבנייה היא חלק משיעור גמרא. בישיבת בני עקיבא נר תמיד בחשמונאים החלו במיזם מקורי להמחשת לימוד הגמרא: בניית דגמים לאור הסוגיות. הם לא רק לומדים במסכת בבא בתרא על ראובן ושמעון שרצו לבנות ביניהם מחיצה בחצר המשותפת, אלא גם בונים דגמים שממחישים את המחיצה. הכל לפי ההנחיות המפורטות בגמרא ובמפרשים.

המיזם באמת עוזר לתלמידים להבין טוב יותר

את מה שהם לומדים?

"כן, והוא גורם להם גם בשיעור עצמו ללמוד טוב יותר, כי הם יודעים שהם הולכים לבנות את זה אחר כך. כשקוראים הוראות ייצור מעשיות, זה אחרת מאשר סתם לקרוא דף שלם שמישהו חיבר לפני אלפיים שנה. חיברנו בפרויקט הזה כמה דברים: הלימוד עצמו טוב יותר, והוא גם מחבר את הגוף, שבדרך כלל לא פעיל בלימוד חוץ משיעורי ספורט. מערבבים את המלט, סוחבים בלוקים. גם מי שלא השתתף בבנייה מסתכל אחר כך על הדגם, והגמרא הופכת להיות חיה בעיניו ולא רק תאוריה. התלמידים אפילו מתווכחים תוך כדי בנייה: אחד אומר שלפי רש"י הקיר צריך להיראות כך, אחד אומר שלפי תוספות צריך לבנות אחרת..."

התלמידים נכנסים לזה, הפרויקט מלהיב אותם?

"באופן מדהים. לא ייאמן עד כמה הוא תופס, כל הישיבה סביב זה. למיזם שותפים כמובן הר"מים של הכיתות, ובייחוד אחד הר"מים בישיבה שמבין בבנייה ומדריך את כולם. ההשתתפות של הכיתות באה מתוך רצון של התלמידים, לאחר שהמיזם החל בקרב הכיתות הקטנות שבישיבה. "התחלנו מהחינוך המיוחד שהיו צריכים את זה יותר, כי קשה להם הלימוד עצמו, וכן רצינו להעצים את הכיתות הקטנות. הם עלולים להרגיש סוג ב', ועכשיו פתאום הם הפכו לזרקור של הישיבה, הם הבונים והעושים,

הבנייה דורשת שעות נוספות, או שהיא

מתרחשת בשיעורי הגמרא עצמם?

"בשיעורי הגמרא. זאת לא הצגת פורים, זה לימוד גמרא נטו. יש לימוד דרך השכל ולימוד דרך הידיים."
המיזם עדיין בתחילתו, אך הוא כבר צובר תאוצה. גם אם הוא לא מתאים לכל כיתה ולכל ישיבה, זו בהחלט דוגמה מצוינת ללימוד גמרא מוחשי וחוויתי, שיכול להיות חלק מתהליך בנייה משמעותי. במלוא מובן המילה.

כולם סביבם. כך שמעבר לצורת הלמידה השונה היה פה גם ערך חינוכי. אבל עכשיו כל הכיתות רוצות גם הן, והרחבנו את המיזם."

מה עלות הבנייה? המחיר לא גבוה מדי?

"החומרים די פשוטים. הרבה יותר זול מאשר לשלם ש"ש על פרויקטים מיוחדים. מה שבאמת נדרש כדי להקים את הפרויקט הזה הוא להלהיב את הצוות, שכולם יידלקו."

איש קשר: הרב איתמר ליברמן, ראש ישיבת נר תמיד: 054-3055061

קצרים

מותר להכניס כלבים

הכלב אכל את שיעורי הבית? לפעמים הוא יכול להיות חלק מהשיעור ממש. בישיבת בני עקיבא נתניה פתחו בפעילות פסיכודגוגית בעזרת כלבים. בפעילות תלמידים לומדים לתקשר עם כלבים ולאבחן את ההתנהגות שלהם; דרך זה הם לומדים על עצמם, מפתחים ביטחון עצמי וכישורים אישיים ומחזקים את היכולות החברתיות. פעילות לא שגרתית שגורמת לתלמידים להיפתח ולגלות דברים חדשים על עצמם ועל זולתם.

אפרטיים: הרב אליעזר קורצוול | 052-8119342

כפינו ברגבי אדמתה

בכמה ישיבות ואולפנות יצאו בשבועות האחרונים למסוק זיתים ביישובים ובמושבים סמוכים. עונת המסיק כבר מסתיימת, אבל את עצם הרעיון של ההשתתפות בעבודת הכפיים החקלאית אפשר ליישם גם בעונות החקלאיות בהמשך השנה.

כן בבית ספריו

הפעם נשמח לקבל מכם תשובות לשאלה:

מה עושים אצלכם כדי לכוון את תלמידי ותלמידות כיתה י"ב לקראת השנה הבאה?

את התשובות אפשר לשלוח עד ערב שבת פרשת ויגש, ד' טבת, לדוא"ל הרשומה בגיליון.

אנו ממשיכים
בפינת השאלה הזוהה...

נשמח לשמוע על יוזמות חינוכיות מקוריות כדי לפרסמן:

[h a i m @ h a o t i y o t . c o m](mailto:haim@haotiyot.com)

כתביה: חיים אקשטיין